

ВІДГУК

**офіційного опонента на кандидатську дисертацію Удода Максима
Олександровича за темою «Психологічні особливості професійного відбору
фахівців екстреної медичної допомоги та медицини
катастроф»,представлену на здобуття наукового ступеня
кандидата психологічних наук зі спеціальності 19.00.04—медична психологія**

Дисертаційна робота Максима Олександровича Удода присвячена актуальній, але недостатньо дослідженій проблемі – вивченню психологічної сторони діяльності медичних працівників служби ЕМД та МК, їх професійного відбору та подальшого психологічного супроводу. Безперечно, що задачі професійного відбору та підготовки кваліфікованих кадрів є невід’ємною частиною соціально-економічної політики держави. Дана професія вимагає від працівника розуміння стану людей, виявлення витримки, спокою і доброзичливості та мовних здібностей. Професія медичного працівника ЕМД та МК завжди мала високий суспільний запит щодо її морального обличчя, високого рівня емпатійності, відповідних комунікативних якостей, які забезпечують ефективну взаємодію з хворими.

У контексті підготовки кандидатської дисертації були поставлені та реалізовані завдання щодо проведення теоретико-методологічного аналізу наукової літератури щодо проблеми психологічних особливостей професійного відбору медичного працівника служби екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, запропоновано концептуальну психологічну модель професійного відбору фахівців екстреної медичної допомоги; підібрано психодіагностичні методи та сформувано групу дослідження. Здобувач провів емпіричне дослідження психологічних особливостей фахівців екстреної медичної допомоги та медицини катастроф з різними рівнями професійними компетентності, стажем професійної діяльності та рівнем задоволеності роботою та створив емпіричну психологічну модель професійного відбору працівників служби екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. Також важливим практичним завданням є створення та впровадження програми

психологічного супроводу фахівців ЕМД та МК та розкриття індивідуального ресурсу їх професійного розвитку на підставі емпіричної психологічної моделі професійного відбору.

Вивчення тексту дисертації, автореферату та публікацій автора за темою дисертації дозволяє зробити висновок, що робота, яка представлена на розгляд, має наукову новизну, теоретичну цінність й вагоме практичне значення.

В ході проведеної роботи було здійснене практичне запровадження принципів людено збереження, кадрової логістики та розкриття індивідуального потенціалу професійного розвитку під час формувального експерименту, перевірено концептуальну модель професійного відбору фахівців екстреної медичної допомоги та медицини катастроф в практичній роботі. Одержані результати можуть бути використані в роботі служб управління персоналом та психологічних служб медичних закладів в процесі профілактичної, консультативної, корекційної роботи з медичними працівниками, психологічного супроводу та розкриття індивідуального ресурсу професійного розвитку.

Варто зазначити новизну та відмінність дослідження від результатів, отриманих раніше, що полягає в створенні, емпіричній апробації та уточненні трирівневої концептуальної психологічної моделі та наданні емпіричної психологічної моделі професійного відбору фахівців екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. Визначено, що фахівці екстреної медичної допомоги та медицини катастроф з низьким рівнем професійної компетентності можуть відчувати складності в саморегуляції, але досягати психологічної стійкості у між особистісних стосунках через гнучкість та свідоме пристосування, тому мають бути готовими працювати в команді та дотримуватись правил професійної субординації. Особливу увагу звертає запропонований інноваційний підхід до професійної адаптації та реадaptaції фахівців екстреної медичної допомоги та медицини катастроф через апробацію і впровадження ефективної програми психокорекційно-тренінгової групової роботи, що може бути рекомендована для застосування з метою психологічного супроводу розкриття індивідуального потенціалу професійного розвитку.

В дисертації відображено наявність широкого психологічного та між наукового практичного значення роботи Удода Максима Олександровича. Так доведено існування відмінностей між психологічними особливостями фахівців з різними рівнями професійної компетентності, задоволеності працею та стажем професійної діяльності та зв'язків цих особливостей на різних рівнях емпіричної моделі професійного відбору.

Логічна побудова структури дисертації відповідає визначеним завданням і надає можливість адекватно забезпечити їх розв'язання у п'яти розділах дисертації.

Так у першому розділі представлено теоретико-методологічний аналіз підходів до особливостей діяльності служби екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, професійному відбору як інструменту оптимізації процесу та підвищення якості роботи, концептуальним моделям та психологічним особливостям професійного відбору фахівця. Результати аналізу наукових даних надали змогу дисертанту обґрунтувати необхідність удосконалення екстреної медичної допомоги в Україні у зв'язку з важливістю підвищення якості медичного обслуговування населення, а також з тим, що надання такої допомоги у зоні під час ведення бойових дій вимагає запровадження сучасної системи ефективного професійного відбору та підготовки медичних працівників. Успішність професійної діяльності фахівця екстреної медичної допомоги та медицини катастроф є поєднанням кількісних та якісних показників характеру її виконання працівником, його психофізіологічного стану, відчуття задоволеності професійною діяльністю та психологічним кліматом в робочому колективі і зумовлена зваженим професійним відбором фахівців екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

На зрозумілому та доказовому рівні у другому розділі дисертації представлена загальна характеристика методів професійного відбору та методів психодіагностичного дослідження психологічних особливостей фахівців ЕМД та МК,

Змістовно та вміло представлено третій розділ присвячений роз'ясненню психологічних відмінностей фахівців в емоційно-вольовій, ціннісно-

мотиваційній, рефлексивно-діяльнісній сферах на різних рівнях професійної компетентності, з різним стажем професійної діяльності, різними рівнями задоволеності професійною діяльністю. Так у цьому розділі емпіричне констатує дослідження психологічних якостей фахівців з різними рівнями професійної компетентності, стажем діяльності, показниками задоволеності роботою показало наявність статистично значимих відмінностей цих психологічних особливостей і забезпечило можливість створити емпіричну модель психологічних особливостей професійного відбору фахівців служби екстреної медичної допомоги та медицини катастроф..

На доволі непоганому рівні у четвертому розділі представлені результати кореляційного аналізу взаємозв'язків психологічних особливостей фахівців екстреної медичної допомоги та медицини катастроф в емоційно-вольових, мотиваційно-ціннісних, рефлексивно-діяльнісних сферах з наступним аналізом факторних моделей взаємозв'язків психологічних особливостей фахівців ЕМД та МК на різних рівнях професійної компетентності.

Важливим для практичної значущості роботи є п'ятий розділ дисертації – «Психологічний супровід розкриття індивідуального потенціалу професійного розвитку фахівців екстреної медичної допомоги та медицини катастроф», присвячено аналізу отриманих результатів дослідження та тренінговій програмі. Запропонована програма групової психокорекційної роботи є доведено ефективною та може бути рекомендована для підвищення професійної кваліфікації медичних працівників.

Удодом Максимом Олександровичем доведено, що відповідно проведена психокорекційно-тренінгова робота з медичними працівниками служби ЕМД та МК сприяє розвитку показників асертивних дій, схильності вступати в соціальний контакт, установки на взаємопізнання, психічної стійкості у міжособистісних стосунках, зменшились показники схильності до уникнення, асоціальних та агресивних дій в складних життєвих ситуаціях, підвищились показники здатності до вольової саморегуляції та самоволодіння, планування, моделювання, програмування, оцінки результату, гнучкості та самостійності як індивідуальних стилів саморегуляції, знизилась показники емоційного

виснаження, деперсоналізації, редукції професійних досягнень та нестійкості до стресу.

У висновках дисертації зроблено підсумок проведеного дослідження. Основні положення й висновки дисертації Удода Максима Олександровича належним чином апробовано. Особливості проведеної роботи та її практична значущість викладені в 5 статтях (в т.ч. 1 зарубіжна стаття), 5 тезах у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій та авторефераті дисертанта.

Та зважаючи на значимі позитивні характеристики дисертаційної роботи ми вважаємо необхідним висловити деякі критичні зауваження та запитання.

1. У роботі відзначаються помилки стилістичного, орфографічного та пунктуаційного характеру;
2. При зрозумілому викладенні результатів проведеного дослідження хочемо відзначити невелику кількість таблиць та рисунків, що певним чином ускладнює візуальне сприйняття проведеного дослідження;
3. Дуже цікавою є розроблена дисертантом психокорекційно-тренінгова програма для медичних працівників, при формуванні якої були використані принципи навчання дорослих М.Ноулза, теорія навчання Д.Колба, модель конструктивної зміни Л.М.Мітіної. Чому саме ці принципи були використані в основі запропонованої програми?
4. Порівняння психологічних якостей фахівців з різними рівнями професійної компетентності, стажем діяльності, показниками задоволеності роботою дали можливість запропонувати емпіричну психологічну модель професійного відбору фахівців екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. Однак з тексту дисертації недокінця зрозуміло, медичні працівники з якими якостями не можуть бути рекомендовані до роботи при професійному відборі вищезазначених фахівців.
5. Практична значущість отриманих результатів безумовно є високою, однак не вистачає чіткого опису конкретних кроків для впровадження результатів дослідження на законодавчому, нормативно-правовому, адміністративному та інших рівнів використання даних результатів в

практичній системі охорони здоров'я, тоді як вони є надзвичайно важливими для забезпечення можливості використання результатів дисертації.

Наведені вище недоліки принципово не знижують якості дисертаційного дослідження. Зміст автореферату та публікацій ідентичний змісту основних положень дисертації. Дисертаційне дослідження відповідає паспорту спеціальності 19.00.04 – медична психологія.

Усе викладене вище дає підстави для висновку про те, що дисертаційне дослідження Удода Максима Олександровичаза темою «Психологічні особливості професійного відбору фахівців екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» відповідає вимогам чинного законодавства, що висуваються до кандидатських дисертацій, а автор заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата психологічних наук зі спеціальності 19.00.04 – медична психологія.

Офіційний опонент:

кандидат медичних наук, доцент,
генеральний директор
Державного закладу "Спеціалізований
(спеціальний) санаторій "Приморський"
МОЗ України"

Справжність підпису підтверджую
Учасник з першої групи Тетяна Пасік

